

Studentfallsskrivelse 2010

Studentfallsskrivelse 2010

INLEDNING	3
1 ADMINISTRATION	4
1,1 SCHEMA.....	4
1,2 KURS- OCH UTBILDNINGSPLANER.....	4
1,3 ADMINISTRATIVA RUTINER.....	5
1,4 PLACERING VID PRAKTIK OCH VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING	6
2 RÄTTSAKERHET	7
2,1 LOKALA REGLER/REGELVERKET.....	7
2,2 EXAMINATION.....	7
2,3 UNIVERSITETET SOM MYNDIGHET.....	8
2,4 EXTERNA AKTÖRER	9
3 UTBILDNINGSKVALITÉ	11
3,1 KURSPLANERING	11
3,2 HANDELEDNING.....	12
3,3 BOLOGNAPROCESSEN	12
3,4 CAMBRO	13
3,5 DISTANSUNDERVISNING SAMT SERVICE TILL DISTANS- OCH DECENTRALISERADE UTBILDNINGAR.....	14
4 STUDENTINFLYTANDE.....	16
4,1 PREFEKTSTYRET	16
4,2 KURSUTVÄRDERINGAR.....	17
4,3 USE - FÖRÄNDRING AV VÄGARNA FÖR STUDENTINFLYTANDET.....	18
5 STUDIESOCIALT	20
5,1 INKLUDERANDE UNIVERSITET.....	20
5,2 ARBETSMILJÖ	21
5,3 EN INTERNATIONELL UTBILDNINGSMILJÖ	22
5,4 BEMÖTANDE.....	23
7 AVSLUTANDE KOMMENTARER.....	24

INLEDNING

I studentfallsskrivelsen sammanfattar utbildningsbevakarna på mandat av de tre kårerna vid Umeå universitet de studentfall som inkommit och behandlats under höstterminen 2009 och vårterminen 2010. Utifrån en intention att dokumentet ska utgöra underlag för diskussion kring studentfall i ett vidare och kontextualiserat perspektiv har vi även i år valt att inte inkludera studentfallsdiariet i skrivelsen. Vår förhoppning är att skrivelsen ska bidra till att förebygga nya studentfall snarare än att utpeka enskilda händelser. Skrivelsen är en del av det långsiktiga arbete som utbildningsbevakarna gör för att verka för en kvalitativ utbildning och en väl fungerande studiesituation för studenter vid Umeå universitet. Vid sidan av arbetet med hantering av studentfall utgörs utbildningsbevakarnas arbete till stor del av att representera studenter i beredande och beslutsfattande organ på främst fakultetsnivå.

Innehållet i skrivelsen är indelat i ett antal större teman för att man enkelt ska kunna överblicka de studentfall som inkommit. De problem som beskrivs i skrivelsen innefattar både situationer där regelverket inte efterlevts och situationer där regelbrott ej begåtts men där olämpliga ageranden eller handläggning skett samt där informationsproblematik eller administrativa brister påvisats. Studentfallen som ligger till grund för de teman som beskrivs har inkommit både från studenter och från undervisande eller administrativ personal men gemensamt är att de alla på ett eller annat sätt försätter studenter i en problematisk situation. Återkommande genom skrivelsen är kårens *grundsyn*, *problembeskrivning* och *förslag på åtgärder*. Att notera är att vi i årets studentfallsskrivelse har tagit bort temat "information". Detta för att vi ser att informationsproblem mycket ofta är en del av faktorerna i de flesta teman. Vi vill betona att informationsproblem är ett genomgående tema även om det inte tas upp enskilt.

Skrivelsen är tänkt att ge en fingervisning för universitetet om föreliggande problemområden och de områden som kunnat visa en förbättring i relation till föregående års studentfallsskrivelse. Man bör vara medveten om att det bakom inkomna studentfall finns ett mörkertal av ärenden som inte når utbildningsbevakarna men vill ändå genom denna tematiska översikt skissera de mest genomgående problemområdena.

Det är vår förhoppning att studentfallsskrivelsen ska utgöra underlag för diskussion och dialog kring förebyggandet av nya studentfall och vi hoppas att den uppmuntrar till fortsatt arbete för en rättssäker och högkvalitativ utbildning vid Umeå universitet.

1 ADMINISTRATION

1,1 SCHEMA

Grundsyn

Schema ska finnas tillgängligt i god tid innan kursstart för att studenter ska veta vad som väntas och ges möjlighet att planera sin tid på samma sätt som en arbetstagare. I enlighet med Umeå universitets regelverk ska ett översiktligt schema med tidsangivelser för undervisning, examination och obligatoriska moment finnas tillgängligt senast en månad innan kursstart. För övriga delar av kursen ska alltid information för fyra veckorsintervaller finnas tillgängliga en månad innan intervallens start.

Problembeskrivning

Under året har schemaläggning brustit och lett till ändringar med kort varsel, dubbelbokningar och otydlighet kring obligatoriska moment. Utan adekvata scheman och tydlig information försvåras studenters planering. Detta är ett generellt problem men konsekvenserna blir störst för exempelvis studenter med barn, studenter som pendlar, studenter med läs- och skrivsvårigheter, studenter med psykiska eller fysiska funktionshinder samt för studenter som arbetar vid sidan av studierna och för studenter som läser flera kurser parallellt. Har Umeå Universitet som ambition att vara ett inkluderande universitet, vilket fastslogs i dokumentet *Ett inkluderande universitet – en handlingsplan för likabehandling, tillgänglighet och mångfald för studenter och anställda 2007-2010* (Dnr 102-2707-07), är det således viktigt att tillse att adekvata scheman finns att tillgå för studenter på ett tillfredställande sätt.

Under året har ett flertal olika webb lösningar använts, med varierande framgång, för att nå studenterna med nödvändig information. Studentkårerna vill trycka på vikten av att även använda sig av institutionernas hemsidor för att studenter alltid ska veta var de enkelt kan hitta nödvändig information.

Studentkårerna kräver:

- att avsteg från gällande regelverk följs upp
- att adekvata scheman finns tillgängliga på tydligt anvisad plats på institutionernas hemsidor
- att eventuella schemaändringar genomförs i samråd med berörda studenter

1,2 KURS- OCH UTBILDNINGSPLANER

Grundsyn

Kursplaner ska vara lättillgängliga och innehålla tydlig information om kursens innehåll, litteratur, examinationsformer och om förväntade studieresultat. Studenter ska vara införstådda med vad de kan förvänta sig av kursen. Kurs- och utbildningsplaner är juridiskt bindande dokument och ska ange ramarna för kurser och utbildningar och det är därmed av vikt att dessa dokument är tydliga och tolkningsbara för alla som omfattas av dem. Umeå universitet har ambitionen att vara ett inkluderande universitet, vilket fastslogs i dokumentet *Ett inkluderande universitet*, och det är således viktigt att tillse att adekvata kurs- och utbildningsplaner finns tillgängliga för studenter på ett tillfredställande sätt.

Problembeskrivning

Studentkårerna har under verksamhetsåret hanterat en rad studentfall som behandlat otydlighet kring förväntade studieresultat och bedömning. Formuleringar i kurs- och utbildningsplaner är ofta alltför vaga för att studenter ska förstå vad som förväntas av dem. Mot bakgrund av detta har studenter känt sig orättvist och på lösa grunder bedömda, och har upplevt att deras lärare inte kunnat motivera den genomförda bedömningen.

Det har under året också förekommit fall där olika betygskalor använts i kursplan och i kursens faktiska genomförande. Studentkårerna vill därför trycka på vikten av att alla studenter garanteras en rättvis och rättssäker bedömning.

Det har under året även förekommit litteraturlistor som inte varit uppdaterade gentemot studieguider vilket skapat osäkerhet kring vad som examineras i kursen. Vidare skapar felaktiga litteraturlistor problem i samband med studenters inköp av kurslitteratur då de lokala bokhandlarnas sortiment inte justerats mot kurslitteraturen som faktiskt används.

Studentkårerna kräver:

- att avsteg från gällande regelverk följs upp
- att kurs- och utbildningsplaner alltid är fastställda innan kursstart
- att adekvata kurs- och utbildningsplaner finns tillgängliga på tydligt anvisad plats på institutionernas hemsidor

1,3 ADMINISTRATIVA RUTINER

Grundsyn

För att garantera studenters rättsäkerhet ska administrativa rutiner vid kurser och program vara väl planerade och i linje med gällande regelverk. Information om utbildningar och kurser ska vara lättillgänglig för studenter.

Problembeskrivning

Vid Umeå universitet finns inget enhetligt system för hur kursinformation ska finnas tillgänglig. Detta har i vissa fall inneburit att information varit otydlig och inte kommit alla till känna. Det är studentkårernas uppfattning att införandet av den universitetsövergripande läroplattformen Cambro i nuläget inneburit en försämring gällande informationsflödet till studenter, detta trots att intentionen var den motsatta. Den bristfälliga implementeringen av Cambro skapade befogat missnöje i lärarkollektivet och detta har kårerna förståelse för. Dock har det förekommit situationer då delar av lärarkollektivet uttryckt detta missnöje inför studenter och därigenom skapat oro och osäkerhet. Kårerna menar att en del av ett professionellt yrkesutövande innebär att ej förmedla sitt personliga missnöje med exempelvis organisatoriska förändringar till studenter.

Goda administrativa rutiner blir särskilt viktiga då flera institutioner är inblandade i en och samma kurs. Samarbete mellan institutioner är självfallet något som studentkårerna ställer sig positiva till men det fodrar en tydlig ansvarsfördelning och gedigen planering. Vi har under detta verksamhetsår genom studenter uppmärksammas på att kurser planerats bristfälligt och att samsyn mellan inblandade institutioner brustit. Rutiner för och ansvarsfördelning vid hantering av exempelvis hemtentamina, andra betygsunderlag och inrapportering av betyg är något som innan kursstart bör tydligt preciseras

mellan inblandade parter. Vidare bör också denna ansvarsfördelning komma berörda studenter till känna för att de ska veta vem de ska vända sig till vid funderingar och eventuella problem.

Det har under verksamhetsåret förekommit fall där rutiner vid hantering av kodade salstentamina inte efterlevts. Det är av stor vikt att alla lärare är införstådda med gällande regelverk.

Vidare har det under året av studentkårerna uppmärksammats att VFU/praktikperioder från institutioner beställts på ett felaktigt sätt. Detta har inneburit att studenter inte fått en lika omfattande VFU-/praktikperiod som studenter på samma kurs under föregående år.

Studentkårerna kräver:

- att rutiner för kursansvar och kursinformation förbättras
- att informationskanalerna som används är tydliga och strukturerade
- att ansvaret för att lägga upp schema och liknande information tydliggörs

1,4 PLACERING VID PRAKTIK OCH VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING

Grundsyn

Praktik och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) utgör viktiga inslag i många utbildningar. Det är centralt att den geografiska placeringen och den verksamhetsmässiga precisionen, det vill säga relevant verksamhetsplacering i förhållande till utbildning och inriktning, för praktik- och VFU-platser fungerar väl. Praktik/VFU utgör en avgörande faktor för utbildningskvaliteten i professionsutbildningar.

Problembeskrivning

Vi har under året uppmärksammat fall angående placering där studenter veckan innan praktik-/VFU-periodens start inte ännu tilldelats placering. Detta kan bli mycket problematiskt då många studenter genomför sin praktik/VFU på annan ort än Umeå. Studenter måste i god tid få veta var de förväntas genomföra sin praktik/VFU så att de har möjlighet att ordna med exempelvis boende på orten, barnomsorg och eventuella extraarbeten. Möjlighet att i god tid kunna planera för sin VFU-/praktikperiod bör ses som en förutsättning på ett inkluderande universitet.

Det har även under året förekommit fall där studenter upplever att de har svårt att leva upp till de förväntade studieresultaten eftersom man upplever att den verksamhetsmässiga precisionen i placeringen omöjliggjort detta.

Studentkårerna kräver:

- att placering vid praktik/VFU skall meddelas minst en månad innan praktikkursens start
- att studenters placering vid VFU/praktik möjliggör uppfyllande av förväntade studieresultat

2 RÄTTSÄKERHET

2,1 LOKALA REGLER/REGELVERKET

Grundsyn

Regelverket för utbildning grund- och avancerad nivå vid Umeå universitet skall vara känd av samtliga lärare vid Umeå universitet. Reglerna ska respekteras och tillämpas konsekvent. Universitetets regelverk och den nationella lagstiftningen är fundamentet för studenters rättsäkerhet. Autonomireformen kan medföra en försämrad rättsäkerhet för studenter på nationell nivå och kårerna förutsätter att universitetet kommer trygga studenters rättsäkerhet genom lokala beslut.

Problembeskrivning

I likhet med tidigare år rör den absoluta merparten av studentfallen avsteg från regelverket. I de flesta fall beror detta på bristande kunskap och dålig planering. Regelbrotten är mycket varierande men vi ser många fall av scheman som inte kommer ut i tid och omotiverat obligatorieläggande av kursmoment. Studenter har i flera fall fått vänta längre än de enligt reglerna 3 veckorna på rättning av tentamina, vilket ofta förklaras med tidsbrist. Det har under året även förekommit fall där studenter nekats omprövning av betyg. Kurs- och utbildningsplaner är bindande dokument och universitetet som myndighet förbinder sig att hålla sig till dessa. Utbildningsbevakarna har i år uppmärksamats på att hela kurser tagits bort från program och att de återinförts på programmet först efter påtryckning från kårerna.

Regelverket ska appliceras på samtliga utbildningar som arrangeras av universitetet och det ska tillämpas oavsett om utbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund. Kårerna har under året fört dialog med lärare som inte är införstådda med att regelverket gäller på alla utbildningar. Detta oroar kårerna och påvisar behovet av ytterligare utbildningsinsatser om universitetet som myndighet och dess regler.

Vi anser att det vilar ett särskilt ansvar på prefekten för utbildningens löpande genomförande och de anställdas kunskap om universitetets regelverk. Prefekten ansvarar för att följa upp avsteg från regelverket.

Autonomireformen kan medföra en försämrad rättsäkerhet för studenter på nationell nivå. Avskaffandet av nationellt reglerade allmänna studieplaner samt doktoranders individuella studieplaner kan utgöra en försämrad rättsäkerhet för doktorander. Kårerna beklagar att det nationellt reglerade kravet på utbildade handledare tas bort. Detta förutsätter en återreglering på universitetsnivå för att doktoranders och studenters utbildningskvalitet bibehålls.

Studentkårerna kräver:

- att alla lärare känner till och efterlever regelverket
- att avsteg från gällande regelverk följs upp

2,2 EXAMINATION

Grundsyn

Examination innebär ett stort ansvarstagande för läraren och är den delen av kurser som främst präglas av myndighetsutövning och studenters beroende av läraren. Examination ska genomföras av lärare med goda kunskaper i hur man bedömer studenters insats och hur läraren formellt skall agera i situationer i

samband med examinationen. Examination ska utgå från kursens förväntade studieresultat och kursuppläggning samt examinationsform ska korrespondera med dessa.

Problembeskrivning

Examination utgör liksom tidigare år den enskilt största kategorin av studentfallen. Under året har kårerna hanterat studentfall som på olika sätt berör examination. Vissa ärenden uppstår på grund av att det är oklart vad som examineras, exempelvis obligatorieläggs icke examinerade moment, och andra fall skapas när det är oklart hur kursen ska examineras. Merparten av dessa fall beror på en otydlig koppling mellan förväntade studieresultat och examination. Kårerna ser att bristande pedagogisk planering tenderar att medföra oklara examinationsformer. Kursuppläggning som tydligt utgår från förväntade studieresultat reducerar denna typ av problem och skapar tydlighet för alla inblandade parter. Kårerna ser positivt på de projekt universitetet initierat för att utveckla pedagogiken utifrån lärandemål. Institutionen för ekologi, miljö och geovetenskaps (EMG) och universitetspedagogiskt centrum (UPC) respektive projekt kring lärandemål är goda exempel och kårerna menar att universitetet även i fortsättningen bör driva och utveckla denna typ av projekt.

Även under detta år har kårerna hanterat studentfall rörande den praktiska uppläggnings av examinerade moment. I flera fall har omtentamen varit schemalagd i för nära anslutning till ordinarie provtillfälle. Studenter har även upplevt problem med att delges adekvata motiv till betygsättning. I enstaka fall har även studenter initialt nekats rätten till omprövning och motiv till betygsättning. Kårens syn är att merparten av dessa studentfall kan undvikas genom bättre kursplanering och en ökad kunskap om universitetets regelverk.

Studentkårerna kräver:

- att lärare har insikt i och kunskap om det regelverk under vilket universitetet lyder
- att förväntade studieresultat ska forma kursens upplägg, pedagogik och examination

2,3 UNIVERSITETET SOM MYNDIGHET

Grundsyn

I studenters kontakt med universitetet är det viktigt att lagar och regler efterlevs. Detta inte bara för att universitetet är ålagda att göra det utan för att studenter ska känna säkerhet i sin studiesituation. Handläggningstid av studenters ärenden ska vara kort och beslut ska vara väl motiverade. Universitetet ska uppfylla serviceskyldigheten som statliga myndigheter har och studenter ska kunna förvänta sig en rättssäker, objektiv och transparent handläggning. Betygsättning är kanske den delen i studenters studier som präglas mest av myndighetsutövning. Detta regleras i förvaltningslagen och studenter har rätt att i efterhand delges motiv till myndighetsutövandet om så begärs.

Problembeskrivning

Bristen på motiv i myndighetsutövande har varit ett problem även under det gångna verksamhetsåret. Betyg, tillgodoräkningen och andra former av myndighetsutövande måste alltid kunna motiveras och brister i denna hantering skadar universitetets relation till studenter. Avsaknaden av motiverade beslut försvårar studenters möjligheter att överklaga eller ompröva beslut vilket i förlängningen försämrar rättsäkerheten. Examinationer har också stor möjlighet att i sig vara en lärandeprocess och detta kan markant försvåras om tydlig motivering vid examinationer inte kan delges studenten. I nuläget efterlevs inte universitetets regelverk och förvaltningslagen till fullo på denna punkt.

Kårerna upplever att tillgodoräknanden inte hanteras på ett likvärdigt sätt inom alla delar av universitetet. Lokala formella eller informella rutiner förekommer och kunskapsnivån om regelverket är varierande. Kårerna föreslår därför att det sker en centraliserad hantering av tillgodoräknandeärenden, detta bör rimligen effektivisera hanteringen samt öka studenters rättssäkerhet.

Under året har kårerna hanterat ett antal studentfall där inlämnade tentamina tappats bort av institutionen. Konsekvensen har blivit att studenter tvingats göra om tentamen då de betygsgrundande handlingarna tappats bort. Inkomna handlingar i form av tentamenssvar ansvarar universitetet för och ska förvara dessa tills studenterna hämtar ut originalhandlingen eller tills två år förflutit.

Varje år hanterar kårerna fall där studenter väntar mer än tre veckor på att delges beslut om betygsättning. I flera av dessa fall har läraren goda skäl till varför han/hon ej kunnat sätta betyg inom utsatt tid. Kårerna vill därför i år betona prefektens ansvar som närmaste chef. Vi anser att det är arbetsgivarens ansvar att fördela arbetsbördan så att myndigheten ska kunna fullfölja sina uppgifter inom givna tidsramar. En sent rättad tentamen är en av de vanligaste anledningarna till missnöje och anledningen till varför kårerna kontaktas. Bristande handläggning av tentamina medför också stora problem för studenter att till exempel påbörja nästkommande kurs och examen kan bli fördröjd.

Universitetet har en serviceskyldighet och i detta ansvar ingår att vara kontaktbar. Studenter vittnar ofta om lärare som är mycket svåra att komma i kontakt med. Personal är ibland onåbar via e-post och telefon under långa perioder; studenters frågor förblir obesvarade och studenters upplevelse av utbildningen påverkas negativt.

Studentkårerna kräver:

- att universitetet följer sina rutiner kring hur man delger och motiverar myndighetsbeslut som exempelvis betyg och tillgodoräknanden
- att universitetet följer sina rutiner kring hantering av inlämnade tentamina för att säkerställa att tentamina inte tappas bort
- att prefekterna säkerställer att handläggningstiden för rättning av tentamina aldrig överstiger tre veckor
- att universitetet i syfte att höja rättssäkerheten överväger en gemensam hantering av tillgodoräknanden där allt går genom Studentcentrum

2,4 EXTERNA AKTÖRER

Grundsyn

Grunden för en god utbildningskvalitet är en transparent utbildningsstruktur där studenter ges reella möjligheter att påverka sin utbildning. För en rättssäker utbildning krävs det utöver en transparent utbildningsstruktur också goda rutiner för hantering av risksituationer där det av universitetet på förväg kan bedömas att studenter kan hamna i kläm och studentens vägar att påverka kan riskera att bli svåra att överblicka.

Då externa aktörer samverkar med universitetet är det av stor vikt att utbildningsstrukturens transparens bibehålls och att rutiner säkras för att studenter inte drabbas av luckor i hantering. Utifrån gällande regelverk ska möjlighet till studentinflytande vara en självklarhet vid all verksamhet som på något sätt påverkar studenter och deras utbildning. Vi vill betona att detta ska gälla även då universitetet eller delar av det samverkar med externa aktörer.

Problembeskrivning

Under det gångna året har ett antal studentfall varit kopplade till universitetets samverkan med externa aktörer. Vid dessa fall har det för drabbade studenter varit mycket oklart vilken part som haft ansvar för problemsituationen och vem de kunnat kontakta. För studenter har det varit svårt att överblicka universitetsstrukturen över institutionsnivå vilket resulterat i minskat studentinflytande. Detta har vid samtliga av dessa studentfallen lett till stora olägenheter i form av akuta arbetsmiljöproblem som dragit ut över tid samt en känsla hos studenter av maktlöshet och oro över sin egen utbildning och framförallt har detta lett till bristfällig rättssäkerhet. Att studenter själva engagerat sig i att komma tillrätta med arbetsmiljöproblem är positivt men det är viktigt att betona att studenter inte ska tvingas ta universitetets ansvar.

Studentkårerna kräver:

- att prefekt/utbildningsansvarig ges kontroll och insyn i de aspekter som påverkar utbildningen då myndigheten är ytterst ansvarig
- att större förändringar som påverkar studenter i god tid och fortlöpande skall informeras om och att dessa sker i samverkan med den kår som företräder studenterna ifråga
- att universitets- och fakultetsledning noga följer upp hur information och dialog med berörda institutioner och enheter sker vid samverkan med externa aktörer
- att vid samverkan med en eller flera externa aktörer ska avtal skrivas för att säkerställa en rättssäker utbildning. Samverkan ska ske på ett sådant sätt att en transparent utbildningsmiljö garanteras.

3 UTBILDNINGSKVALITÉ

3,1 KURSPLANERING

Grundsyn

I många kurser och moment av kurser medverkar flertalet lärare. För att kurserna ska vara likvärdiga mellan de gånger de ges och hålla så hög kvalitet som möjligt bör samordning ske mellan de involverade lärarna. För att garantera studenters rättsäkerhet ska administrativa rutiner vid kurser och program vara väl planerade och i linje med gällande regelverk. Information om utbildningar och kurser ska vara lättillgänglig för studenter.

Då olika institutioner samverkar inom ramen för en kurs är det av stor vikt att utbildningsstrukturens rutiner säkras för att studenter inte ska drabbas av luckor i hantering som kan uppstå när flera institutioner samverkar. Mot bakgrund av detta vill studentkårerna lyfta fram de förtjänster som en tydligt formulerad pedagogisk grundsyn, det vill säga en till kurs beskrivande text innehållande pedagogiska överväganden som tagits fram vid planering, kan ge en kurs. Vid beställning av kurser inom Umeå School of Education ställs krav på den här typen av pedagogisk grundsyn. Studentkårerna ser detta som föredömligt, då detta torde innebära att samsyn inom kurs hos alla inblandade institutioner säkerställs.

Problembeskrivning

Under året har studentkårerna haft ett flertal studentfall där bland annat sätt att examinera och kursens upplägg varierat stort från ett kurstillfälle till ett annat och detta gjort studenter missnöjda. Det är viktigt att lärarlag som har gemensamt kursansvar planerar kursen tillsammans och når konsensus om kursuppläggning, examination och kravnivåer. Lika viktigt är det med överlämning från de lärare som tidigare haft kursen till de nya ansvariga lärarna, detta bland annat för återkoppling av studenternas åsikter.

Vid kurser som delas upp i moment och där studenter delas upp i grupper finns stora pedagogiska vinster med ett lärarlag som har en helhetssyn på kursen. Detta motverkar skillnader i hur undervisningen läggs upp och i kursinnehåll samt kravnivåer och examinationer.

När kurser planeras kan innehållet utgå från de punkter som tas upp i regelverket för att enklare få en struktur på kursplaneringen. Kursplan inklusive litteraturlista ska finnas tillgänglig minst en månad före kursens start via universitetets kursplanssök, utbildningskatalog och länk till dessa ska även finnas på institutionens hemsida. Översiktligt schema med tidsangivelse för undervisning och examination de första fyra veckorna ska finnas tillgängligt via institutionens hemsida minst en månad innan kursstart. Obligatoriska moment ska framgå av schemat. I kursplan anges kursens benämning och om kursen är på grundnivå eller avancerad nivå. Det huvudsakliga innehållet och antalet högskolepoäng som kursen omfattar ska framgå i kursplanen. Är kursen uppdelad i moment skall detta framgå och om antalet provtillfällen, praktikperioder eller möjligheter att gå om kursen är begränsade skall även detta framgå.

Studentkårerna kräver:

- att lärare som undervisar i samma kurs har kursplaneringsträffar tillsammans
- att det vid byte av kursansvarig lärare sker en formell överlämning
- att en pedagogisk grundsyn formuleras inför alla kurser

3,2 HANLLEDNING

Grundsyn

God handledning ska präglas av bra kommunikation mellan handledare och student samt mellan handledare och examinator. Syftet med handledning är att stödja och hjälpa studenten i sitt arbete vid exempelvis uppsatser. Handledaren ska följa upp och planera arbetet tillsammans med studenten. Alla studenter vid en kurs ska kunna förvänta sig likvärdig handledning oavsett vilken handledare de tilldelas.

Problembeskrivning

Studentkårerna har blivit uppmärksammade på en rad problem gällande handledning. Kommunikationen mellan handledare och studenter verkar i ett antal fall vara bristfälliga, vilket ger minskar kvaliteten på utbildningen och studenters prestationer. Dålig kommunikation kan bidra till att studenter känner osäkerhet i sitt arbete. Vid hanterandet studentfall har det framkommit att studenter hamnat i kläm då handledare och examinator inte varit överens om förväntade studieresultat. Det har varit ytterst svårt för berörd student att arbeta mot förväntade studieresultat och känna sig trygg i en rättssäker bedömning av sin utvecklingsprocess och förvärvade kunskap samt förtrogenhet inom examinationsuppgiften. Bristfällig kommunikation mellan handledare och student bidrar också till en ökad risk för att studenten blir underkänd när han/hon ska examineras av examinatorn. Det är viktigt att handledare och examinator inte är samma person. Handledare och examinator bör ha likvärdig grundsyn så att studenter inte kan misstolka arbetets upplägg och examination. Den bristfälliga kommunikationen mellan handledare och studenter utmärker sig mer bland distansstudenter, där tiden för handledning dragits ut över för lång tid och varit bristfällig.

Studentkårerna kräver:

- att vägledning för handledning tas fram likt befintlig vägledning för handledning på forskarutbildningsnivå
- att förväntade studieresultat tydliggörs för att säkerställa samsyn mellan student, handledare och examinator

3,3 BOLOGNAPROCESSEN

Grundsyn

Den akademiska världen existerar hela tiden i ett internationellt och dynamiskt klimat där större förändringar sker som påverkar lokalt på det egna universitetet. För att utbildning med god kvalitet ska kunna ges vid Umeå Universitet är det viktigt att studenter ges god möjlighet till insyn i de förändringsprocesser som berör dem. Information om förändringar som har inverkan på studenters situation bör ges i god tid från ledning till undervisande och även direkt till studenter så att universitetets verksamhet blir transparent. Utfallet av genomförda förändringar bör följas upp så att styrande vid universitetet har möjlighet att bedöma hur förändringen implementerats på alla nivåer. Där oklarheter och frågor uppstår bör det finnas tydliga instruktioner både för personal och för studenter om hur adekvat information kan nås.

Problembeskrivning

Bolognaprocesen är den internationella förändring som nog kan sägas mest ha påverkat det svenska utbildningssystemet de senaste åren. Processens implementering i utbildningssystemet omfattar långsiktiga förändringar i utbildningsstrukturen som inkluderar de tre cyklerna och Kunskapstriangeln och därmed akademiens integrering i näringslivet. Även direkta förändringar av kursplaners utformning

med fokus på förväntade studieresultat, bedömning av tillgodoräknanden och behörighet till forskarutbildning samt till viss del förändrade betygskalor innefattas. Huruvida Bologna-processen är positiv eller negativ råder det delade meningar om men vi vill här enbart betona vikten av att implementeringen av denna görs medvetet och konsekvent.

Vid 2009 års Studentfallsskrivelse riktade kårerna vid Umeå universitet kritik mot universitetets implementering av Bologna-processen. Framförallt betonades att det fortfarande fanns stora brister i utbudet av kurser på avancerad nivå, masterexamen och därmed möjlighet att vid universitet bli behörig för forskarstudier. Under det gångna året har utbildningsbevakarna vid kårerna märkt att samtalet kring Bologna-processen breddats och att detta skett ur en rad olika perspektiv. Vi vill kanske något missvisande under rubriken ”*Problembeskrivning*” lyfta fram det goda arbete som många institutioner gjort under året. Framförallt vill vi uppmuntra det arbete som gjorts kring att anpassa utbildningsutbudet och öka antalet kurser på avancerad nivå, det genomgripande förändringsarbete som skett med utformning av kursplaner mot förväntade studieresultat och den diskussion som förts kring vikten av internationalisering och flexibel utbildning. Samtidigt vill vi ändå betona vikten av det fortsatta arbetet med implementeringen av denna process. Det råder ännu oklarheter om vad Kunskapstriangeln innebär och inte minst om hur Bologna-processen påverkar tillgodoräknande av tidigare studier samt behörigheten till forskarutbildning i och med en förändrad utbildningsstruktur. Vid uppmärksammade studentfall förefaller det finnas stora skillnader mellan institutionerna i hantering av frågor härstammande ur Bologna-processen och detta skapar risker för att rättssäker utbildning inte kan garanteras.

Studentkårens krav:

- att personal uppmuntras till och ges förutsättningar för ökad kompetens rörande Bologna-processen
- att universitetet säkerställer en snabb hantering av ärenden rörande Bologna-processen
- att kontinuerlig uppföljning kring hur Bologna-processen och hur dess delar implementerats sker vid samtliga nivåer inom universitetet

3,4 CAMBRO

Under 2009 implementerades en ny digital läroplattform på Umeå universitet i syfte att skapa en universitetsövergripande digital plattform. I samband med detta avvecklades två andra läroplattformar: FirstClass och Pingpong. Användare av dessa läroplattformar migrerades över till den nya plattformen, Cambro. Under 2009-2010 har delar av student och personalkollektivet upplevt Cambro som bristfälligt i flera avseenden. Cambro har uppvisat bristande funktionalitet och tillförlitlighet, och användarna har saknat funktioner tidigare läroplattformar kunnat erbjuda. Dessa brister har på olika sätt drabbat studenter; inom en del kurser har delar av eller hela Cambro som system ej fungerat. Detta har vidare stört undervisningens uppläggning och begränsat lärares möjlighet att leda kursen.

Studenter har indirekt påverkats av att lärarna ej inom rimlig tid erbjudits utbildning och support i den nya läroplattformen. De har även drabbats av att UMDAC inte givits tillräckliga resurser att hantera fel i systemet inom en acceptabel tidsram. Kårerna menar att grundproblemet vid implementeringen av Cambro var att projektet från början var underfinansierat. Ingen av de enheter som ansvarade för

implementering, drift, utbildning och support av systemet gavs tillräckliga resurser för att lösa uppgiften på ett tillfredsställande vis.

Den bristfälliga implementeringen av Cambro skapade befogat missnöje i lärarkollektivet och detta har kårerna förståelse för. Dock har det förekommit situationer då delar av lärarkollektivet uttryckt detta missnöje inför studenter och därigenom skapat onödiga frågor och stress. Kårerna menar att en del av ett professionellt yrkesutövande innebär att undvika att förmedla sitt personliga missnöje med till exempel organisatoriska ändringar till studenter.

En annan aspekt av Cambro:s problembild går tillbaka till valet av läroplattform. Kårerna menar att det i framtida upphandlingar är avgörande att alla intressenter deltar i formulerandet av kravspecifikation. Delar av Cambro:s nuvarande problem kan enligt kårerna direkt härledas till bister i upphandlingen där pedagogiska aspekter samt lärarnas behov skulle tillmätts större vikt. Vi menar att det finns förtjänster med *en* läroplattform då det koncentrerar universitetets resurser för utbildning, drift och utveckling till ett system. Umeå universitet bör fortsätta arbeta mot en universitetsövergripande läroplattform. Kårerna kräver att information om utbildningar och kurser ska vara lättillgänglig för studenter. Cambro kan bli en den självklara informationskanalen till studenter som i dag saknas. Idag förekommer flera parallella kanaler vilket skapar otydlighet och förvirring bland studenter.

Kårerna behöver integreras i Cambro på ett liknade sätt som i tidigare läroplattformar. Övergången till Cambro har hittills inneburit en försämring för kårernas interna arbete då tidigare läroplattformar erbjöd effektivare verktyg för kommunikation med medlemmarna.

Samtidigt som kårerna ser problem med den nuvarande läroplattformen tror vi att dessa problem kan åtgärdas på sikt. Kårerna ser positivt på universitetets nuvarande ansträngning att åtgärda läroplattformens brister som ett steg i universitetets strävan att bygga en högkvalitativ virtuell lärmiljö.

3,5 DISTANSUNDERVISNING SAMT SERVICE TILL DISTANS- OCH DECENTRALISERADE UTBILDNINGAR

Grundsyn

Distansstudenter utgör en allt större andel av studenterna vid Umeå universitet. Kurser och program på distans erbjuder studier för många människor vilka annars inte skulle ha möjlighet till detta. Service till distansstudenter ska hålla lika hög kvalitet som den till campusstudenter. Eftersom distansstudenter inte har samma direkta kontakt med sina medstudenter och med sina lärare ställs höga krav på god kommunikation samt på korrekt och tydlig information.

Problembeskrivning

De distansstudenter som inkommit med synpunkter till kårernas utbildningsbevakare har påpekat att de upplevt bristande kontakt med sin lärare/handledare och att det har funnits informationsproblem som orsakat dessa studenter problem i utbildningen. I samtal med lärare och handledare kring dessa problem har det framkommit att ett vanligt argument från lärare varit att tid saknats och att arbetsbelastningen varit för hög. Vi hävdar att både studenter och lärare som inte är vana vid distansundervisning felaktigt kan tro att detta är mindre tids- och resurskrävande, men så är sällan fallet.

Vid distansstudier blir kommunikation och korrekt information mycket viktigt. Studenter har inte samma kontakt med vare sig medstudenter eller lärare. Man har inte möjlighet att exempelvis gå till sin expedition under en fikarast i en föreläsning. Studenter har berättat för oss att de kan uppleva lärare som otillgängliga och att de inte får svar på frågor tillräckligt fort.

Utbildningsbevakarna vid kårerna har också stött på distansstudenter som av olika anledningar upplevt svårigheter i sina studier. Det har handlat om exempelvis stress över studier och om funktionshinder som försvårar vissa studier. På campus finns flera hjälpprogram för studenter som upplever svårigheter. Det är viktigt att även distansstudenter kan få hjälp av detta slag. Distansstudenter ska ha samma servicenivå som campusstudenter.

Studentkårerna kräver:

- att lärare som undervisar/handleder på distans får den tid och de resurser denna form av undervisning fordrar
- att universitetet utreder möjligheterna att rikta hjälpprogram även till distansstudenter och att universitetet genomför nödvändiga åtgärder för tillhandahålla detta till dem

4 STUDENTINFLYTANDE

4,1 PREFEKTSTYRET

Inför 2009 infördes en ny struktur för ledning och samverkan vid universitetets institutioner. Den nya strukturen innebar i korthet att de kollegiala institutionsstyrelserna avskaffades till förmån för ett system där prefekten fattar samtliga beslut vid institutionen som universitetets delegationsordning bemyndigat honom/henne att fatta. Det bärande argumentet för denna reform var att det nya systemet medförde en tydlighet och genomskinlighet som många institutioner med traditionell struktur saknar. Förhoppningen var även att denna reform skulle möjliggöra ett mer professionellt ledarskap. Det nya systemet medförde två märkbara förändringar: studenter förlorade sin rösträtt på institutionsnivå och fler grupper inrättades för att bereda olika beslut för prefekten. Kårens uppfattning när prefektstyret infördes var att det var oklart om detta skulle gynna studentinflytandet på institutionsnivå eller ej.

Det är fortfarande för tidigt att utvärdera effekterna av prefektstyret som helhet däremot är de möjligt att uttala sig om hur olika delar av universitetet valt att implementera beslutet. Formerna för implementeringsarbetet reglerades av universitetsstyrelsens beslut i frågan (Dnr: 103-520-07) men implementeringsarbetet leddes av respektive fakultet. Humanistisk fakultet berördes dock inte av detta beslut då fakulteten redan tillämpande prefektstyret.

Samhällsvetenskapliga fakulteten reglerade implementeringen av beslutet genom att fastställa ett antal vägledande principer rörande den framtida beslutsgången på institutionsnivå (Dnr 103-4368-08). I dessa principer klargjordes bland annat vilka beredningsfunktioner som borde finnas, dess sammansättning och dess verksamhetsområden. Denna hanteringsordning möjliggjorde att personal och studenter involverades i beslutet om institutionernas framtida beredande och rådgivande utskott. Utifrån fakultetsnämndens beslut inrättade respektive institution snarlika beredande organ efter övergången till prefektstyret.

Alla berörda fakulteter tillämpande inte samma tillvägagångssätt för att implementera prefektstyret. På Teknisk-naturvetenskaplig Fakultet (TekNat) togs det, utifrån kårens kännedom, aldrig fram ett liknande underlag för att vägleda institutionerna. Följden av detta var att respektive institution utvecklade en egen modell för beredande organ på institutionsnivå vilket medförde att det var okänt för kåren vilka beredande organ som existerade på institutionsnivå. Detta försvårade studentpåverkan. Ett år efter prefektstyrets införande är det fortfarande ovisst om vilka beredande organ som finns på TekNat samt i vilka av dessa studentrepresentation förväntas. Vi hävdar att denna situation skulle kunnat undvikas samt att studentinflytandet inom TekNat på institutionsnivå temporärt försämrades som följd av den bristfälliga implementeringen av prefektstyret.

I universitetets utvärdering av prefektstyrets implementering (Dnr: 300-4123-08, 103-520-07) uppskattas att studenter är närvarande vid enbart hälften av de beslut som berör deras utbildning. Den låga närvaron kan ha flera orsaker; en del kan härledas till övergången till nytt system men kåren är samtidigt medvetna om att kårens arbete med studentrepresentation på institutionsnivå måste förbättras.

Studentkårerna kräver:

- att universitetet vid större organisatoriska förändringar säkerställer att studenter involveras i processen
- att universitetet rutinmässigt genomför uppföljning av reformer för att säkerställa effekten av förändringar

4,2 KURSUTVÄRDERINGAR*Grundsyn*

Kursutvärderingar är det mest konkreta sättet för studenter att bidra till en förbättrad utbildningskvalitet. Kursutvärderingar ska fungera som ett redskap för kvalitetsutveckling och är ett viktigt instrument för lärares pedagogiska utveckling. Kravet på universitetet att genomföra kursutvärderingar måste efterlevas för att ge detta verktyg legitimitet i kvalitetsarbetet.

Problembeskrivning

Ett återkommande problem är legitimiteten i en kursutvärdering när engagemanget generellt sett är lågt hos såväl lärare som studenter på universitetet. För att kursutvärderingar skall kunna användas i kvalitetshöjande syfte måste engagemanget öka.

Kursutvärderingar upplevs av många som ett överflödigt moment. Studenter ser inte syftet med kursutvärderingar och lärare låter ofta bli att ge muntlig eller skriftlig återkoppling på föregående kurstillfälles utvärdering. Vid flera studentfall har det uppmärksammats att lärare över huvud taget inte haft kursutvärderingar trots att detta enligt regelverket är obligatoriskt. Detta ger ett intryck av att studenters åsikter inte har någon betydelse och därför inte tas med i en återkopplande sammanställning. Detta är ett brott mot gällande regler. Återkoppling till studenterna i början och i slutet av kurs är en av de viktigaste faktorerna för att engagemanget hos studenter skall öka och därmed också kvalitén i utbildningen. För att öka engagemanget krävs att man ser nyttan med deltagandet i kursutvärderingarna. Studenter måste få möjlighet att se detta som en kvalitetssäkring av deras utbildning och som en vägledning vid kursval. Läraren måste se kursutvärderingen som ett verktyg i kvalitetsförbättring och vidareutveckling av kursens innehåll.

Kårerna har också under året uppmärksammat studentfall där studenter inte vågat ge kritik i kursutvärderingarna av rädsla för att lärare ska ta reda på studenters identitet och att detta i sin tur ska påverka framtida betyg. Lärare har också uppmuntrat studenter att skriva under kursutvärderingarna med namn, och särskilt betonat att det är viktigt om de har kritik, med argumentationen att detta behövs som underlag för diskussion och möjlighet till dialog. Även om vi vill uppmuntra öppen dialog i ett öppet klimat hävdar vi att anonymiteten i vissa situationer fyller ett syfte, detta trots att vi därtill är medvetna om att det händer att anonymiteten missbrukas för personangrepp och osaklig kritik.

Vid långa kurser är det också viktigt att göra kursutvärderingar inte bara vid kursavslut. Om en kurs löper över en hel termin kan det vara svårt för studenter att komma ihåg vad man tyckte var bra respektive dåligt. Att göra kursutvärderingar även i mitten av längre kurser ger bättre möjligheter att få fram konstruktiv kritik.

Studentkårerna kräver:

- att reglerna för kursutvärderingar efterföljs
- att återkoppling sker i början av kurser för att syftet med och resultatet av kursutvärderingar ska framgå tydligt
- att diskussionsklimatet kring utvärderingar präglas av öppenhet och att utvärderingarna sker i en trygg situation för både lärare och studenter
- att kursutvärderingar görs även under kursens gång om kursen pågår över lång tid

4,3 USE - FÖRÄNDRING AV VÄGARNA FÖR STUDENTINFLYTANDET*Grundsyn*

Införandet av Umeå School of Education har inneburit förändrade vägar för studentinflytande. Den nya organisationen fodrade att studentkårerna såg över vägar för studentpåverkan. Studentkårerna ser positivt på USE som organisation och betonar vikten av att den nya organisationen ges god tid till förankring och implementering inom universitetet. I och med autonomipropositionen och lärarutbildningspropositionen så föreslås att kravet på särskilt organ för lärarutbildning tas bort. Studentkårerna menar att ett eventuellt avvecklande av det särskilda organet riskerar äventyra såväl utbildningskvalitet som vägar för studentinflytande inom lärarutbildningen. Studenter som läser vid USE verkar över praktiskt taget hela universitetet, detta fodrar en god översikt och möjliga vägar för studentkårerna att få en god bild av verksamheten. Under det gångna året har ett antal så kallade hearings genomförts. Vid dessa tillfällen har studenter som läser eller läst vid någon del av lärarutbildningen givits möjlighet till att påverka utvecklandet av nya kurser. Studentkårernas uppfattning är att denna hearings har varit ett uppskattat inslag bland studenter, då de upplevs vara en tydlig och konkret påverkanskanal, även för studenter som vanligen inte engagerar sig studentfackligt.

Kårerna delar högskoleverkets förhoppning att beställarorganisationen som system kan vara kvalitetshöjande. Högskoleverket skriver i sin bedömning av kvalitetsarbetet vid sex stora lärosäten att ”Umeå School of Education är ett annat intressant exempel på förändring av lärarutbildningen som också på sikt kan bli kvalitetsdrivande genom att olika enheter inom universitetet konkurreras ut” (HSV 2009: 30R, sidan 103).

Problembeskrivning

USE är en beställarorganisation där olika institutioner konkurrerar om kursuppdrag, i denna process är det av största vikt att studenter aldrig kommer i kläm. I och med införandet av USE har de institutioner som tidigare var underställda fakulteten för lärarutbildning utlokaliseras till andra fakulteter. I de allra flesta fall har detta fungerat relativt friktionsfritt. I vissa fall har det rört sig om institutioner som splittrats upp och personal förflyttats till flera olika institutioner vid flera fakulteter. I dessa fall har studentkårerna uppmärksammat att utbildningskvaliteten vid de berörda institutionerna blivit lidande med ett flertal studentfall med direkt anknytning till splittringen. Det har det förekommit situationer då delar av lärarkollektivet uttryckt missnöje med USE inför studenter och därigenom skapat onödig stress och frågor. Kårerna menar att en del av ett professionellt yrkesutövande innebär att ej förmedla sitt personliga missnöje med exempelvis organisatoriska förändringar till studenter.

Vidare har studentkårerna erfarit att de nytilkomna lärarstudenterna på vissa fakulteter upplevt att det inte erbjudits samma tjänster som övriga studenter vid fakulteten. Detta har i hög grad berott på bristande information och har bland annat handlat om tillgång till datasalar.

Mottagandet av den nya organisationen har på institutionsnivå varit blandat och studentkårerna vill trycka på vikten av att eventuella åsikter om organisationen inte påverkar vägarna för studentinflytande på lärarutbildningen.

5 STUDIESOCIALT

5,1 INKLUDERANDE UNIVERSITET

Grundsyn

I dokumentet Ett inkluderande universitet - *en handlingsplan för likabehandling, tillgänglighet och mångfald för studenter och anställda 2007-2010* visas det på att universitetet ska arbeta för en inkluderande miljö som ger utrymme för studenters olika förutsättningar. Att arbeta för ett inkluderande universitet är viktigt då studenter är en heterogen grupp; studenter med barn, studenter med funktionshinder, studenter som är äldre och studenter som inte kommer från traditionella akademiska miljöer är några exempel på denna heterogenitet. Universitetet ska inom ramen för sin verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja studenters lika rättigheter och möjligheter enligt diskrimineringsgrunderna; kön, sexuell läggning, könsidentitet, ålder, religionstillhörighet och funktionshinder. Utöver detta finns det krav på universitetet som myndighet att information och lokaler ska vara tillgängliga för alla.

Problembeskrivning

Studentkåren har under året uppmärksammat situationer som uppkommit på grund av att studentgruppen ses som en homogen grupp. Bilden av att studenter är 19 år, bor i korridor och inte förenar studier med föräldraskap lever i stor utsträckning kvar. Detta trots att medelåldern för studenter ligger på 29 år. Då studentgruppens förutsättningar är väldigt olika måste synen på studentgruppen som homogen förändras.

Brister i den fysiska och psykiska miljön på universitetet gör det svårt för studenter med funktionsnedsättning att bedriva studier. Brister i medvetenhet och kunskap om psykisk ohälsa har lett till att studenter fått problem då det inte funnits tydliga tillvägagångssätt för hur detta ska hanteras.

Cirka 20 % av studenter vid svenska universitet kombinerar studier med föräldraskap. För denna studentgrupp blir möjlighet till planering viktigt med hänsyn exempelvis till barnomsorg. Scheman som inte kommer i god tid enligt regelverkets föreskrifter eller ändras sent kan leda till att studenter inte kan närvara vid föreläsningar. Närvaro vid examinationer i sal på kvällar och helger kan bli svårt särskilt för ensamstående föräldrar. Problem uppstår även när det finns förväntningar att bedriva självstudier utanför normal avsedd arbetstid. Schemaändringar i sista stund har i vissa fall motiverats med argument som att studenter ska få prova studera i "skarpt läge" som förberedande för deras yrkesgärning. Vi vill här betona att gällande regelverk ska efterlevas och att det finns en åtskillnad mellan praktikperioder och studier i övrigt.

Studentkåren kräver:

- att man beaktar studentgruppens heterogena sammansättning och är medveten om hur detta påverkar verksamheten på alla nivåer
- att adekvata scheman finns tillgängliga minst 1 månad innan kursstart
- att schemaändringar genomförs i samråd med berörda studenter

5,2 ARBETSMILJÖ

Grundsyn

Universitetet är studenters arbetsplats där de ofta tillbringar många timmar utöver schemalagd tid. Det är viktigt med fysiskt och psykiskt god arbetsmiljö och tillgång till exempelvis studieplatser, grupprum och lunchrum är aspekter som måste tas hänsyn till för att studier ska kunna vara en heltidssysselsättning med god arbetsmiljö. Vi delar universitetets ambition som beskrivs i dokumentet *Ett inkluderande universitet*. Där framgår att "det övergripande målet för universitetets arbetsmiljöarbete är att med god marginal klara av lagstiftningens krav".

Om externa aktörers samverkan med universitetet påverkar studenters arbetsmiljö och skapar problem måste universitetet ta ansvar för att komma till rätta med situationen med en så snabb och rättssäker hantering som möjligt. Vi ser mycket positivt på att studenter på eget initiativ tar ansvar för sin situation men universitetet bär ansvar för arbetsmiljön.

Problembeskrivning

Under året har det förekommit studentfall där studenters psykiska arbetsmiljö blivit lidande på grund av ryktesspridning och otydliga budskap kring vad som gäller i studierna. Studenter har hamnat i kläm då de har tvingas förhålla sig till oklara budskap och bristande information. Vissa av dessa ärenden kan härledas till universitets samverkan med externa aktörer där det blivit svårt för studenter att överblicka universitetets vanliga linjeorganisation. Detta har försvårat studentinflytandet och därmed minskat studenters möjlighet att påverka arbetsmiljön. Utöver fysiskt problematisk arbetsmiljö har det därtill kommit oro och osäkerhet och därmed en psykiskt osund arbetsmiljö.

Vidare har det av kårerna uppmärksammats att studenter vid USE under det gångna året inte haft tillgång till datasalar. Det har inneburit orimliga krav på dessa studenter att ha tillgång till bärbara datorer och att ta med dessa till universitetet för att kunna bedriva självstudier och arbeta i grupp på campus. Om tillgång till bärbar dator är ett krav måste detta framgå i antagningskraven, om så inte är fallet måste universitetet tillgodose studenterna med datasalar.

Liksom i tidigare studentfallsskrivelser vill vi igen uppmärksamma problem med trängsel i lunchutrymmen. Vid lunchtid skapas långa köer på grund av för litet antal mikrovågsugnar och på grund av kvaliteten på dessa. Förbättringsarbetet har påbörjats genom ett nya lunchrum i Humanisthuset och i Samhällsvetarhuset men även övriga lunchutrymmen kräver översyn. Eftersom mikrovågsugnarna används intensivt under lunchtid varje dag slits de fort. Det bör finnas rutiner för att förebygga och åtgärda situationer då mikrovågsugnar slutar fungera.

Bristen på grupprum leder till att studenter sitter i korridorer, cafeterior och i andra öppna utrymmen för att studera. I dessa miljöer rör sig ofta andra studenter och anställda vid universitetet och ljudvolymen blir hög vilket försvårar studierna. Ljudvolym som arbetsmiljöproblem kan enligt studiarbetsmiljöombuden ofta härledas till direkt olämpliga innertaksmaterial som snarare förstärker än dämpar ljud.

Vidare är flera av universitetets lokaler mycket kyliga och dragiga. Studerandearbetsmiljöombuden har uppmärksammat att både studenter och anställda vid universitetet sitter med ytterplagg på i vissa utrymmen. Detta härleds till bristfällig och feldimensionerad ventilation i flertalet lokaler; i många datasalar blir luften dålig och det blir för varmt. Vad gäller luftmiljön har kårernas studerandearbetsmiljöombud även uppmärksammat problem med rökning på icke avsedda platser på campus. Rökning pågår utanför luftintag och utanför universitetets entréer vilket skapar stora oangelägenheter och hälsoproblem för redan allergiska, astmatiska och friska personer.

Utbildningsbevakarna har också uppmärksammat på att det vid examination i sal finns problem med fysisk och psykisk arbetsmiljö. Även här har påpekats att det kan vara kallt i salarna och att luftkvalitén är dålig samt att vägg-, tak- och golvmaterial snarare förstärker än dämpar ljud. Examinationer är psykiskt stressande för många studenter och där blir störande moment viktiga att eliminera för att studenter ska kunna prestera i en stressande situation. Det har påpekats för oss att det i stora tentasalar (där omkring 250 studenter examineras samtidigt) sällan är tyst och lugnt, och att detta minskar koncentrationsförmågan. Då det finns brist på anpassade skrivsalar på campus tvingas studenter i examinationsintensiva perioder examineras i föreläsningssalar eller i hyrda externa salar. I föreläsningssalar är framkomligheten ofta dålig och studenter kan störas om en student exempelvis måste uppsöka toalett.

Studentkåren kräver:

- att goda rutiner tas fram i förväg och används för att säkerställa transparenta påverkansmöjligheter för studenter vid akuta arbetsmiljöfrågor
- att fler grupprum för studenter tillkommer
- att fler lunchutrymmen med bättre tillgång till mikrovågsugnar för studenter skapas
- att ventilation, temperatur och byggnadsmaterial (exempelvis ljuddämpande takmaterial) anpassas efter salarnas storlek och användning
- att rökplatserna utanför universitetets entréer synliggörs och att de rökfria zonerna nära luftintag och direkt utanför entréerna markeras tydligare
- att alla studenter på campus har tillgång till datasalar
- att det vid examinationer i salar, både på campus och i externa lokaler, säkerställs att arbetsmiljön är god

5,3 EN INTERNATIONELL UTBILDNINGSMILJÖ

Grundsyn

Vid Umeå universitet finns många studenter och personal med olika livs- och studiebakgrunder. Detta är ofta berikande och kan ge en extra dimension i undervisningen genom nya perspektiv på utbildningsinnehållet. Då Umeå universitet ska vara ett inkluderande universitet är det viktigt att betona att studenter och personal, trots skiftande bakgrund och studiefarenhet, ska känna till det svenska utbildningssystemet och dess regelverk. Detta är relevant för en rättssäker utbildning av hög kvalitet.

Problembeskrivning

Olika studiebakgrunder kan leda till kommunikationsproblem bland studenter, bland lärare samt mellan studenter och lärare. Under året har vi kunnat utröna tre problemaspekter som kan härledas till studenters och personals skiftande studiebakgrund:

- studenter kan känna osäkerhet och rädsla för anklagelser om plagiat om man tycker sig märka att alla inte känner till regelverket för detta och i labbsituationer har studenter upplevt osäkerhet då de känt tvivel angående medstudenters kunskaper om säkerhetsrutiner. De studenter

som upplever denna osäkerhet kan ta på sig ett undervisningsansvar när det gäller att lära ut de regler som gäller. Studenter ska inte behöva ta universitetets ansvar att upplysa om regler och rutiner.

- studenter har upplevt sig orättvist anklagade för fusk eller plagiat med förklaringen att de aldrig fått klar och tydlig information om gällande regler.
- direkta regelbrott har uppmärksammats som vid utredning visat sig bero på att lärare inte haft kännedom om gällande regler. Rättssäkerheten har brustit allvarligt i dessa ärenden.

Studentkårerna kräver:

- att det säkerställs att alla studenter känner till relevanta regler och rutiner samt känner till konsekvenserna av att bryta mot dessa
- att alla lärare vid Umeå universitet ska ha tillgång till och känna till regelverket och rutiner vid Umeå Universitet

5,4 BEMÖTANDE

Grundsyn

Vardagen på ett universitet består av möten mellan studenter, lärare och andra verksamma vid universitetet. Det är viktigt att det finns riktlinjer vad gäller bemötande och att konflikter bland personal inte drabbar studenter. Studenter och personal vid Umeå universitet ska bemöta varandra med respekt. Det ska finnas ett öppet diskussionsklimat där alla kan uttrycka åsikter och kritik utan rädsla för repressalier. Utrymme för kritik och åsiktsutbyte ska finnas och vara konstruktivt.

Problembeskrivning

Som utbildningsbevakare möter vi tyvärr studenter som vittnar om dåligt bemötande från anställda vid Umeå universitet. Studenter har upplevt sig kränkta och förlöjligade, upplevt brist på bemötande (exempelvis att lärare inte går att nå) och har känt sig icke inkluderade. Under det senaste året har vi även mött studenter som uppfattar att de drabbas av konflikter som inte direkt relaterar till studentgruppen utan har sin grund i bristande kommunikation mellan personal. Detta har orsakat sämre utbildningskvalitet.

Under det gångna året har vi fått in fall där problem uppstått utifrån en missriktad välvilja mot enskild student eller delar av studentgrupp. Detta har skett genom att lärare tagit bort provande moment när merparten av studenterna inte gjort en uppgift, ändrat schemat till förmån för vissa eller att institution låtit ej behöriga studenter påbörja utbildning. Missriktad välvilja är en björntjänst för studenten då det leder till sämre kvalitet på utbildningen i allmänhet och särskilt på den specifika kursen.

Det har under året även uppstått problem då en del studenter är dåligt förberedda på universitetsstudier. Universitetets roll i detta stadium av studentens utbildning är att vägleda studenten i hur studier bedrivs på ett fungerande sätt samt informera om vilket ansvar studenten själv har för studierna.

7 AVSLUTANDE KOMMENTARER

Syftet med studentfallsskrivelsen är att uppmärksamma problem som studenter upplever. Studentfallsskrivelsen ska utgöra ett underlag för diskussion och åtgärder som långsiktigt kan förebygga nya studentfall. Vi som arbetat med skrivelsen hoppas att den i framtiden i högre grad också kan utgöra en dokumentation över goda exempel som genom skrivelsen kan spridas över universitetet. Vi är medvetna om att de problem som tas upp inte förekommer inom samtliga delar av universitetet och vi efterlyser berättelser om åtgärder och praktiserade rutiner som gör att studenter inte drabbas av problem.

Årets skrivelse återkommer till dokumentet "Ett inkluderande universitet". Detta dokument är centralt i arbetet med de förbättringsområden denna skrivelse berör. Vi delar universitetets syn att *"arbetet för att Umeå universitet ska vara ett universitet för alla med en verksamhet som är inkluderande har många dimensioner och pågår på många plan inom organisationen. För att bli framgångsrika krävs en helhetsyn och ett systematiskt arbetssätt."* (s.3). Vår skrivelse visar att arbetet med dessa frågor måste fortgå samt att frågan är mångbottnad. Studentpopulationen är heterogen, medelåldern bland universitetets studenter är 29år och 20 % är av nationens studenter är föräldrar. Föräldraskap i kombination med studier kräver god planering och det är helt avgörande för dessa studenter att administrativa detaljer fungerar, exempelvis att tillförlitliga scheman kommer i tid. Ett inkluderande universitet innebär att personer med synliga och dolda handikapp ges samma förutsättningar att bedriva studier som den övriga studentpopulationen. Detta ställer krav på lyhördhet från universitetet. Universitetet måste avsätta resurser samt tillse att lokaler och undervisning möjliggör att alla studenter inkluderas. En alltmer heterogen samt fysiskt utspridd studentpopulation ställer universitetet inför nya utmaningar. Kårens förhoppning är att denna skrivelse för Umeå universitet närmare sin egen vision om det inkluderande universitetet.

Förra årets studentfallsskrivelse visade på behovet av bättre rutiner, planering och tydliga informationskanaler samt på behovet av ökade kunskaper om universitetets regelverk. Årets skrivelse visar att problembilden kvarstår. Merparten av årets studentfall kan härledas till avsteg från universitetets regelverk. Kårens uppmanar universitetet att vidta lämpliga åtgärder för att tillse att personalen är väl införd med gällande regelverk. Delar av dessa avsteg från reglerna har sin förklaring i okunskap men merparten är ett symptom på dåliga rutiner och bristande planering. En bakomliggande orsak till detta menar kårens är den tid och resursbrist delar av universitet dras med; personalbrist eller underbemanning leder i längden till bistrande utbildningskvalitet. Kårens har under året hanterat ett flertal studentfall som kunnat härledas till pågående organisatoriska förändringar och till bestående bemanningsproblem.

Centralt i kårens verksamhet är värnandet om studenters rättsäkerhet och utbildningskvalitet. Under året har regeringen presenterat den så kallade autonomireformen. Denna reform är den mest genomgående förändringen av högre utbildning sedan 1993 års högskolereform. Tyvärr finns det orsak för kårens att känna oro inför implementeringen av denna reform. Huruvida utformandet av kurs- och utbildningsplaner kommer delegeras till lärosäten lokalt eller ej är oklart i skrivande stund, klart är dock att doktoranders situation kan förändras i samband med reformen. Avregleringen av anställningsordningen öppnar även för en rad frågeställningar kring forskarstuderandes framtida anställningsförhållanden efter disputation. Förändringen av anställningsordningen sätter även fokus på kravet om högskolepedagogisk skicklighet som anställningskriterium, en avgörande faktor för utbildningskvaliteten. Reformen kan komma att medföra långtgående förändringar inom universitetets organisation, vilket kårens är öppna för, men ett tryggt studentinflytande är primärt

oavsett framtida utformning av universitetets kollegiala organ. Kårerna förutsätter att universitetet kommer återreglera ovan nämnda områden så att utbildningskvalitet samt studenters rättsäkerhet bibehålls eller stärks. Kårerna förutsätter även att universitetet deltar i nationell dialog i syfte att trygga en nationell likriktning. Om inte detta ges fokus riskerar reformen bland annat att leda till en minskad mobilitet bland studenter på grund av varierande regelverk mellan olika lärosäten.

Genom studentfallsskrivelsen vill kårerna medverka till en rättssäker utbildning med hög kvalitet och vår förhoppning är att skrivelsen ska utgöra underlag för fortsatt dialog kring förebyggande av studentfall. I denna skrivelse berör kårerna de temaoråden som studenterna och Umeå universitet måste fortsätta samverka kring i syfte att skapa en än bättre utbildning. Vår förhoppning är att kårernas reaktiva arbete genom denna skrivelse ska omsättas till en proaktiv kraft.

Sofia Carlsson

Utbildningsbevakare 09/10
Umeå naturvetar- och teknologkår,
NTK

Andreas Bokerud

Ansvar för utbildningsfrågor 09/10
Umeå studentkår

Poul Ekdahl

Utbildningsbevakare 09/10
Medicinska studentkåren

